

Osim toga, i u pretpostavci da ovo ne bi bilo tačno, agent bi osobno bio odgovoran na temelju svoje funkcije agenta. Bio je naime, kaže tužitelj, agent dužan upravljati poslom i nadzirati rad što on u ovom slučaju nije učinio, pa je odgovoran zbog svoga propusta dužnosti koju ima kao agent.

Drugostepeni sud je, ne prihvaćajući tužiteljevo stajalište, potvrdio prvostepenu presudu.

U postupku je, kaže sud, utvrđeno da je tuženik prilikom zaključenja ugovora nastupao u svojstvu agenta. Ovo svojstvo daje agentu pravo da u ime broдача zaključuje ugovore o radu za poslove koji se odnose na poslovanje broда. Ni okolnost da agent, prilikom zaključenja ugovora, nije naveo ime broда koji zastupa, ne mijenja ništa na njegovoj pravnoj poziciji. Tužitelj koji je sklopio ugovor s agentom morao bi na poseban način dokazati da je agent zaključio ugovor u svoje ime, što u ovom sporu nije učinio. Ni drugi prigovor tužiteljev nije, kako smatra sud, opravdan. Agent na temelju zakona ima pravo izvršivati one poslove koji su normalni za njegovu funkciju. Ovamo npr. spada sklapanje ugovora o prijevozu, održavanje kontakta s krcateljima i primaocima, sklapanje ugovora o radu za ukrcaj i iskrcaj tereta itd. Nadzor nad izvršavanjem posla, kao tehničke djelatnosti, ne spada u okvir agentove dužnosti. Ta dužnost tereti zapovjednika koji na taj način obvezuje broдача.

/Dir.Mar.1965, str.577/

B.J.

APELACIONI SUD, Genova

Presuda od 25.V 1965.

American Export and Isbrandtsen
lines, Inc. c/a American Interna-
tional Underwriters Italy i Italsider

Prijevoz stvari morem - Broдарова odgovornost - Marginalne klauzule - Jedinica tereta - Ograničenje odgovornosti po jedinici tereta - Primalec mora dokazati stanje tereta kod ukrcaja i iskrcaja - Ako je stanje tereta kod ukrcaja i iskrcaja isto, broдар ne odgovara za nastalu štetu - Broдар da bi se oslobodio odgovornosti za nastalu štetu, mora dokazati da šteta nije nastala njegovom osobnom krivnjom, ili komercijalnom krivnjom njegovih ljudi, ili da je nastala iz jednoga od izuzetnih slučajeva - Broдар mora dokazati konkretan uzrok štete - Broдар se može uspješno pozivati na klauzule u teretnici o stanju, količini i identitetu tereta, ako su prilikom ukrcaja postojali teški razlozi za sumnju da izjava krcateljeva nije tačna, a prije

svega da nije imao mogućnosti odgovarajućim sredstvima kontrolirati tačnost tih podataka - Brodar se ne može pozivati na ove klauzule ako je svojim postupkom, protivno krcateljevim instrukcijama, krcatelja spriječio da prije ukrcaja ustanovi stanje tereta - Ograničenje odgovornosti na temelju jedinice tereta dolazi u obzir iako je šteta prouzrokovana grubom nepažnjom - Ako se radi o koletu, jedinica tereta je koleto - Ako se ne radi o koletu jedinica tereta je težina ili obujam prema tome kako je ugovorena vozari, a - Kontener je koleto pa je prema tome i jedinica tereta, i u slučaju da je u njemu oštećeno više komada robe

Brod je preuzeo na prijevoz iz Filadelfije u Italiju 3 kontenera koji su sadržavali razni materijal. Roba je, na temelju ugovora s naručiteljem, preuzeta od željeznice. Prilikom preuzimanja od željeznice utvrđeno je da je dno jednog kontenera bilo oštećeno. Radi toga je krcatelj predstavnik zatražio od broдача da pričekava s ukrcajem tog kontenera dok ne razvidi stvar i popravi štetu. Brodar međutim nije tako postupio, nego je kvar sam popravio, a u teretnicu unio opasku o slabom stanju ambalaže. Na odredištu je utvrđeno da su dva cilindra koja su bila sadržana u oštećenom konteneru također bila oštećena.

U sporu koji je povodom toga nastao prvostepeni sud je broдача obvezao na naknadu štete u punom iznosu. Brodar je, prema stajalištu toga suda, odgovoran bez ograničenja, jer je šteta nastala grubom nepažnjom u kojem slučaju ne može doći do ograničenja njegove odgovornosti.

Drugostepeni sud je potvrdio prvostepenu presudu u dijelu koji broдача proglašava odgovornim za nastalu štetu, ali mu je priznao pravo na ograničenje odgovornosti na bazi jedinice tereta.

U potkrijepu svoga stajališta sud je iznio slijedeće bitne razloge:

U konkretnom slučaju, što je uostalom među stranaka nesporno, dolazi do primjene Konvencija o teretnici od 1924. godine. Ta Konvencija u pogledu naknade štete sadrži dva načela: jedno konstitutivne i jedno inpeditivne prirode. Prema konstitutivnom načelu primalac mora dokazati ne samo stanje tereta u času preuzimanja od broдача, nego i njegovo stanje u vrijeme kad ga je brodar preuzeo na prijevoz. Budući da brodar odgovara samo za štetu koja nastane tokom prijevoza, on će biti oslobođen odgovornosti ako je stanje tereta kod ukrcaja isto kao i kod iskrcaja. Što se tiče inpeditivnog načela Konvencija predviđa da brodar, i unatoč utvrđenoj šteti, neće odgovarati ako dokaže da ona nije

nastala njegovom krivnjom, komercijalnom krivnjom njegovih ljudi, ili da je prouzrokovana jednim od izuzetnih slučaja.

Budući da je stanje tereta na odredištu bilo medju strankama nesporno, one su se sporile o tome u kakvom ga je stanju brodar primio na prijevoz. Sud smatra dokazanim, bazirajući se na izjavi vještaka da su cilindri oštećeni tokom prijevoza. Unatoč tome ulazi u ispitivanje opravdanosti brodarovog navoda da je on u teretnicu unio opasku da je ambalaža oštećena, pa da prema tome u njegovu korist govori pretpostavka da je teret bio oštećen već prilikom ukrcaja, odnosno da je šteta prouzrokovana slabim stanjem ambalaže. Sud nije prihvatio ovo brodarevo stajalište. Prema navedenoj Konvenciji, da bi opaske teretnice o stanju, količini i identitetu tereta bile pravovaljane, potrebno je da postoje teški razlozi na temelju kojih brodar sumnja u tačnost podataka koje mu je dao krcatelj, a prije svega potrebno je da nije raspolagao odgovarajućim sredstvima s kojima bi mogao kontrolirati stanje tereta. Brodar je, prema mišljenju suda, svojim postupkom sam sebe stavio u poziciju da se ne može pozivati na opasku navedenu u teretnici. Ta je klauzula u konkretnom slučaju ništava, jer brodar nije smio postupiti na način kako je postupio. Nije naime smio, protivno uputama krcateljevog predstavnika, sam popravljati kontener i na taj način onemogućiti krcatelju da ustanovi stanje tereta koji je u tom konteneru bio smješten da bi eventualno mogao popraviti štetu. Brodar bi prema tome morao dokazati da je šteta na teretu postojala u vrijeme ukrcaja. Budući da to nije dokazao, mogao bi se osloboditi odgovornosti dokazom da je šteta nastala iz razloga za koje on ne odgovara. Ovaj dokaz bio bi pravovaljan samo pod pretpostavkom da brodar dokaže konkretni razlog štete, što on u konkretnom slučaju također nije uspio.

Opravdan je naprotiv, kaže sud, brodarov prigovor u pogledu granica njegove odgovornosti. Tačno je prvostepeni sud utvrdio da talijanski Gradjanski zakonik predviđa da ograničenje odgovornosti ne dolazi u obzir ako je šteta nastala grubom nepažnjom. Medjutim talijanska Kasacija je zauzela stajalište da taj propis ne dolazi do primjene ako se primjenjuje koji drugi specijalni zakon koji drukčije ovo pitanje regulira. To je upravo slučaj u ovom sporu na koji se primjenjuje Konvencija o teretnici koja ne čini razliku da li je šteta nastala običnom ili grubom nepažnjom. Isto rješenje zauzima i talijanski Zakonik o plovidbi. Oštećeni cilindri bili su smješteni u konteneru. Prema citiranoj Konvenciji ograničenje odgovornosti temelji se na jedinici tereta. Ako je roba smještena u konteneru, on se smatra jednim koletom bez obzira na njegovu veličinu, težinu i broj komada robe koja je u njemu smještena, pa brodar odgovara za svaki kontener do iznosa od 100 funti, što danas odgovara 805 USA dolara, pa i ako je oštećeno više komada tereta smještenih u kontenere. Inače, ako se

ne radi o koletu, pod jedinicom tereta smatra se uobičajena jedinica, tj. jedinica na bazi težine ili volumena prema tome kako je u konkretnom slučaju ugovorena vozarina.

/Dir.Mar.1965, str.584/

B.J.

OKRUŽNI SUD, Genova

Presuda od 8.VI 1965.

Gastaldi & C. S.p.A. c/a
Amministrazione del Tesoro
dello Stato

Brodski agent - Prasična legitimacija agentova - Presuda donesena u sporu u kojem je agent obvezan na isplatu određene svote u svojstvu agenta jednog broda ne može protiv njega biti izvršna - Izvršenje se odnosi na osobu koju je agent zastupao - Agent ne može osobno biti odgovoran ni kad je njegov nalogodavac, brodar broda koji je bio predmet presude, u međuvremenu likvidirao

Okružni sud u Genovi donio je presudu s kojom je obvezao tuženika koji je u parnici nastupio u svojstvu agenta kanadskog broda "Pantrooper" da tužitelju, talijanskom Ministarstvu financija, isplati iznos od Lit.8,252.560.-. Budući da se stranke protiv presude nisu žalile, ona je postala pravomoćna i izvršna. Tužitelj traži od suda da mu dopusti izvršenje protiv agenta. Agent se brani s navodom da presuda nije njega osobno obvezala, već da je on u njoj naveden kao obveznik isključivo u svojstvu agenta broda "Pantrooper", pa da prema tome ne odgovara. Osobno da je obvezan njegov nalogodavac, tj. brodar navedenog broda. U sporu koji je povodom toga nastao sud je prihvatio agentovo stajalište. Iz dispozitiva presude, kao i iz njenog obrazloženja, kaže sud, proizlazi da je tuženik bio obvezan u svojstvu agenta određenog broda, tj. kao zastupnik svoga nalogodavca, a ne osobno. U međuvremenu je agent naveo tko je bio brodar odnosno broda u pitanju. Prema tome, zaključuje sud, presuda ne može biti izvršna protiv agenta, nego protiv brodarara. Ovo ništa ne mijenja ni okolnost da je brodar u međuvremenu prestao postojati, jer je likvidirao svoje poslovanje.

/Dir.Mar.1965, str.616/

B.J.